

Marele Zid, *Hutong*-urile, 798 Art Zone, Silk Market de pe Silk Street, Bokworm-ul ș.a.). În opoziție cu modernismul „junglelor de piatră” marcate de evoluție, apare, în descrieri miniaturale, natura încântătoare a Chinei cu *copaci de magnolie, semănând cu niște mirese mirabolante, cu cătune pitorești și livezi doldora de persici și caise.*

Tatiana Ciocoi descoperă nu doar un spațiu geografic nou, ci și o altă filosofie a vieții, a iubirii, a scrisului. Această carte apare din dor, din dorința de a retrăi și revedea sejurul în China: „într-o bună zi, mi s-a făcut dor de China și am început să scriu această carte”.

Descoperirea Chinei s-a realizat nu doar prin „ochiul european” marcat de șocul cultural produs de străinătate, ci și prin ochiul literatului. Astfel apare a doua parte a lucrării – *China mea din cărți*, în care scriitoarea vizitează autori și personaje prin care descoperă China depășind cronotopul realității. „Biblioteca chineză” din această parte a cărții este un calidoscop din eseuri pe care autoarea îl rotește în fața ochilor noștri pentru a ne arăta și alte culori ale imaginarului chinez.

Lecturând din romanele lui Mo Yan, Su Tong, Teng Xiaolan, Yu Hua, Mao Dun, Chen Xiwo, Liu Cixin și ale altor autori remarcabili, Tatiana Ciocoi descoperă o lume plină de cruzime, durere, dispreț, dragoste, feminitate, putere, erotism, înțelepciune, patologie și asumare. China dintre copertile cărților este mult mai mare, decât cea văzută pe hartă.

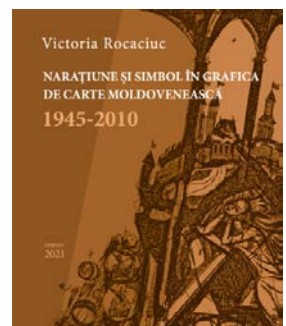
China mea din viață și din cărți este ca un aisberg răsturnat în cuvinte: partea vizibilă fiind cea *din viață* (în care cunoaștere este egală vederii), iar partea ascunsă fiind cea *din cărți* (în care cunoașterea vine din rezonarea spirituală cu istoria și cultura Chinei). Această carte depășește un jurnal de călătorie ori un jurnal de lectură, ea este o confesiune despre o prietenie egală cu identificarea eului în celălalt, despre înțelegerea sinelui în contextul străinătății care devine un fel de acasă, un fel de *a mea*.

Rodica GOTCA, drd.

Tema abordată în monografia Victoriei Rocaciuc *Narațiune și simbol în grafica de carte moldovenească, 1945–2010* (Chișinău: ÎS FEP „Tipografia Centrală”, 2021, 280 p.) este una nouă, inedită.

În Capitolul I, „Narațiune și simbol în arta graficii de carte. Aspecte istorice și teoretice”, autoarea se referă la narațiune ca manifestare a genului epic și face o legătură strânsă între domeniul graficii de carte și cel al literaturii, evidențiind cuprinsul genurilor narative, abordând totodată noțiunea de simbol în teoria artei moderne, formulând mai multe definiții și structuri teoretice. Capitolul conține și o incursiune istorică în evoluția artei cărții și tipografiilor moldovenești.

Capitolul II, „Realismul socialist și grafica de carte din RSS Moldovenească, anii 1940–1953. Analiza structurilor narative și simbolice”, conține date despre evoluția artei grafice de carte în Moldova, 1940–1953: despre primii graficieni încadrați în aceste procese și care s-au evidențiat: Boris Nesvedov, Leonid Grigorașenco, Ilia Bogdesco ș.a. Sunt menționate legăturile cu arta Uniunii Sovietice din această perioadă și studiate operele de grafică de carte din acest interval de timp.

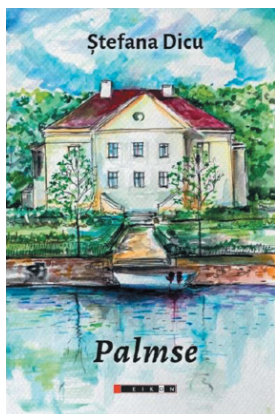
Capitolul III, „Ilustrațiile și designul poligrafic, perioada 1953–1970”, cuprinde o etapă importantă în istoria artelor naționale, relevantă din analiza creației marilor maeștri. Autoarea ne relatează despre narațiune și simbol în cărțile apărute și despre aspectele artistice, tehnice și compoziționale de soluționare grafică a acestora. Perioada 1960–1970 include ilustrațiile și designul poligrafic din perspectivă istorică, nume de autori, tehnici de executare. Autoarea realizează o serie de portrete de creație a graficienilor de carte moldovenească, care au activat între anii 1953–1970, în special, cel al lui Isai Cârmu, Gheorghe Vrabie, Filimon Hămuraru, Alexei Colâbneac, Arcadie Antoseac, Anna Evtușenco ș.a. Autoarea se referă la identificarea paradigmei naționale în arta graficii de carte, relevând specificul național în diverse forme de tratare în creația marilor maeștri.

Capitolul IV, „Noi tendințe în arta cărții moldovenești, anii 1970–1990” demarează cu o relatare despre noi creatori și operele lor, despre modalități artistice de abordare a narațiunii, structurate pe principii tehnice, compoziționale și semantice. Artă cărții moldovenești este dezvăluită ca subiect în strânsă legătură cu relatarea despre graficienii care au activat în acea perioadă: Mihail Bacinschi, Arii Sveatcenko, Gheorghe Huzun, Eudochia Zavtur, Mihail Brunea, Violeta Zabulica-Diordiev ș.a.

În Capitolul V, „Grafica de carte moldovenească și procesul editorial în perioada post-sovietică. Imaginea artistică și simbol în ilustrațiile de carte prelucrate la calculator” autoarea analizează noile probleme apărute în arta graficii de carte după schimbările istorico-culturale în societatea post-sovietică și pune în discuție dileme și compromise apărute în creația multor artiști ilustratori ai cărților din perioada respectivă, valorificând realizările autorilor care au reușit să parcurgă toate etapele dezvoltării tehnologice în domeniu, precum Lică Sainciuc, Mihail Bacinschi, Vladimir Zmeev, Simion Zamșa, Elena Karacențev ș.a.

La final, Victoria Rocaciuc generalizează mai multe concepții și viziuni actuale referitoare la procesul editorial în perioada post-sovietică, relatând, în special, despre activitatea editurilor *Știința*, *ARC*, *Cartier* etc., evidențiind tendințe legate de aspectul de șevalet al mai multor ilustrații, probleme ale plagiatului, valorilor estetice și ale celor comerciale apărute în noile condiții istorice. În concluzie, putem remarca caracterul inedit și rațional al relatării, multitudinea surselor bibliografice, abordarea teoretică exhaustivă a temei, numeroase reproduceri de ilustrații.

Ana MARIAN, dr. în studiul artelor

Palmse (București: Eikon, 2021) este cel de-al doilea roman semnat de tânăra scriitoare Ștefana Dicu, cartea de debut fiind *Febra orientală - Candoarea de a iubi în umbra vinovăției* (2017). Ca și în primul său roman, autoarea situează în centrul narațiunii femeia eliberată de orice sentiment de pudoare. În actul lecturii, cititorul descoperă o ființă de un profil psiho-afectiv și cognitiv deosebit de complex, femeia înfățișându-se în ipostazele sale cele mai intime, cele mai sensibile și imprevizibile.

Palmse este, fără îndoială, un roman de dragoste, dar nu este vorba despre o dragoste platonică. Erotismul pendulează între două extreme: fru-